

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ

БАБЛЮК В. М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».....	14
БАРНА Х.В., ДЕЛЕГАН М.Ю. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВИТІ УКРАЇНИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	16
БАРНА Х.В., ПАВЛЮК М.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	18
БАРНА Х.В., ПОКИНЯ К.Є. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ.....	20
БАРНА Х.В., ТЕСЛЕНКО О.О. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: ВІД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ДО МОЛОДІЖНОЇ ІНІЦІАТИВИ.....	22
БАРНА Х.В., ФЕДУЛОВА О.Б. СТРАТЕГІЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВИТІ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ.....	24
БЕРДАР Н.В., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН У ЗАКЛАДІ ОСВИТИ.....	27
БОБИРЄВА О.С., ЛУКІЯНЧИН Н.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ СТУДІЯХ.....	29
БОБИРЄВА О.С., СЕРДЕНКО А.-М.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	31
ГОНЧАРУК Н. В., ПОНОМАРЕНКО Ю. С., БРИЖАК Н. Ю. ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ГПД.....	33
ГУСТІ М. В., КОМАР О. В., БРИЖАК Н. Ю. ГУРТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ ПОЗАКЛАСНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ.....	35
НЕСТЕРУК А. А., ЧОРНОМОРЕЦЬ А. О., БРИЖАК Н. Ю. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	38
ВОЛОЩУК В.С., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: МЕТА І ЗАВДАННЯ..	40
ГАВРИШКО С. Г., ГОБАН Н. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРИТНОСТІ, ЯК ФІЗИЧНОЇ ЯКОСТІ.....	42
ГАВРИШКО С. Г., ДАНКО О. ШУТКА М.М. ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ У НАПАДІ В ГРІ БАСКЕТБОЛ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	45
ГАВРИШКО С. Г., КРИЧФАЛУШІЙ Б. ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47
ГАВРИШКО С. Г., ФАРКОВЕЦЬ М. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	49
ГАНГУР Г. В., ХОМА О. М. СПІВПРАЦЯ ВЧИТЕЛЯ Й АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК 37.014.54:323.17(477).

БАРНА Х.В.,
канд. пед. наук, доцент кафедри
дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет
ПОКИНЯ К.Є.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ

Входження в європейський соціокультурний простір вимагає радикальних змін в освітньому процесі, використання новітніх технологій, форм і методів навчання, що сприяли б реалізації інтелектуально-духовного потенціалу майбутніх громадян України. У сучасних глобальних політичних, економічно-соціальних реаліях українського народу, усвідомлення загрози бездуховності, браку національно-духовної культури молоді, актуалізується проблема національно-патріотичного виховання підростаючого покоління, оскільки від її вирішення залежить соціально-економічна й соціокультурна стабільність нашої країни, збереження її територіальної цілісності.

Про виняткову роль національно-патріотичного виховання дітей та молоді свідчать державні нормативно-правові документи: Закони України «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, лист Міністерства освіти і науки «Про методичні рекомендації з патріотичного виховання», Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки та ін. У Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (від 29.07.2019 р.) акцентовано на необхідності нових підходів і шляхів до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості, її національно-усвідомленого ставлення до рідного народу, незалежно від національності та регіону проживання, збереженні надбань національної і світової культури, пріоритеті суспільно-державницьких цінностей. Відомо, що чим раніше розпочнеться національно-патріотичне виховання майбутнього громадянина України, тим ефективніше буде становлення його як особистості, патріота української соборності. Як зазначають психологи (І. Бех, М. Боришевський, Д. Ельконін, І. Кон, О. Кононко, В. Котирло та ін.), старший дошкільний вік – це період, коли в дітей формується свідомість і самосвідомість, зростає усвідомлення власних мотивів і вчинків, емоційних переживань, що свідчить про необхідність спеціальної роботи з національно-патріотичного виховання.

Проблему національно-патріотичного виховання досить широко висвітлено у працях видатних класиків вітчизняної педагогіки Г. Ващенко, М. Драгоманова, О. Духновича, І. Огієнка, С. Русової, Г. Сковороди, М. Стельмаховича, В. Сухомлинського, К. Ушинського, Я. Чепіги та ін., в яких наголошується на ідеї народності у вихованні патріота своєї Батьківщини,

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

пріоритетом якої педагоги називали рідну мову, народні традиції, звичаї, обряди, любов до рідного краю.

Аналіз наукових розвідок засвідчив, що вченими визначено: сутність понять «патріотичне виховання», «національне виховання», «національно-патріотичне виховання» (І. Бех, О. Биков, О. Вишневський, В. Гонський, С. Гончаренко, П. Кононенко, Ю. Руденко, К. Чорна та ін.), «патріотичні якості», «патріотичні почуття» (В. Гарнійчук, К. Журба, Е. Заредінова, В. Киричок, О. Коркішко, К. Чорна та ін.), «національна свідомість і національна самосвідомість» (І. Бех, П. Ігнатенко, В. Крисько, Л. Снігур, Л. Співак та ін.); обґрунтовано теоретико-методологічні засади громадянсько-патріотичного виховання підростаючого покоління (В. Кремень, Ю. Руденко, О. Сухомлинська, В. Тернопільська, К. Чорна та ін.); розкрито завдання, шляхи, форми й методи національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку (Л. Артемова, А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Губська, О. Ковшар, К. Крутій, І. Луценко, Н. Майборода, Т. Поніманська, А. Просенюк, Л. Шкрєбтієнко та ін.).

У зв'язку з актуалізацією проблеми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на сучасному етапі в галузі дошкільної освіти останніх років здійснено низку наукових досліджень з означеної проблеми, зокрема: патріотичне виховання засобами мистецтва дітей 5–7 років сільських навчально-виховних комплексів «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад» (Н. Майборода), виховання патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку засобами художньої літератури (Л. Шкрєбтієнко), формування у старших дошкільників ціннісного ставлення до рідного краю (В. Лаппо), формування першооснов національної самосвідомості у дітей старшого дошкільного віку засобами української народної музики (І. Газіна). Водночас аналіз наукового фонду засвідчив відсутність досліджень з національно-патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку саме засобами художньо-мовленнєвої діяльності, яка є активним транслятором способів оволодіння дитиною мовленнєвою картиною світу, сприяє формуванню художнього мислення, творчих здібностей, патріотичних почуттів дитини (А. Богуш, Н. Гавриш, О. Ковшар, К. Крутій, Ю. Руденко та ін.).

Література:

1. Бех. І. Патріотизм: сучасні ознаки та орієнтири виховання. *Рідна школа*. 2015. № 1-2. С. 3–6.
2. Богуш А. Національно-патріотичне виховання в українському дитячому садку. Концепція Софії Русової та сьогодні. *Дошкільне виховання*. 2016. №2. С.2–5.
3. Бондар Л. Методологічна основа гуманістичних ідей духовності в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського. *Рідна школа*. 2006. №9. С. 11-13.
4. Гавриш Н. Національно-патріотичне виховання у ситуації соціального неспокою: змінюємо підходи. *Дошкільне виховання*, 2015. № 8. С. 2–7.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>